

2015-11-25 15:50 CET

Nationell lägesbild över flyktingsituationen vecka 48

MSB samordnar myndigheternas hantering av flyktingsituationen i Sverige. Myndigheter förväntas, utifrån sitt ansvar, omsätta lägesbilden i åtgärder. Lägesbilden redogör för områden där mer måste göras. Situationen är mycket ansträngd när det gäller att ordna tak över huvudet och att ta hand om ensamkommande barn.

Regeringen presenterade på tisdagen den 24 november åtgärder för att kraftigt minska antalet asylsökande genom att anpassa asylreglerna till EU:s minimikrav. Även om regeringens åtgärder kommer innebära en minskning av antalet nya asylsökande är det MSB:s bedömning att det redan ansträngda läget kommer att kvarstå och kräva en långsiktig hantering. Det stora antalet asylsökande som redan anlant till Sverige innebär att samhällsviktiga verksamheter behöver skala upp sin kapacitet.

Bättre samarbete kring boenden

Boendesituationen är fortfarande kritisk. Migrationsverket kan inte garantera tak över huvudet för asylsökande. När det gäller de 66 000 platser som identifierades nationellt har 8 000 kunnat användas. Det finns flera problem som måste åtgärdas:

- Privata aktörer har svårt att försäkra boenden, vilket kan leda till färre boendeanternativ.
- Endast evakueringsboenden med korta ställtider tas i anspråk eftersom Migrationsverket bara ersätter kommuner från och med att man beslutat att aktivera ett evakueringsboende och inte för iordningsställandet. Lokaler som skulle kunna ställas i ordning används därför inte.

- Konkurrenssituationer uppstår fortfarande mellan boenden för ensamkommande barn, andra asylsökande och för nyanlända med uppehållstillstånd.

MSB, uppmanar länsstyrelser att samordna sig gentemot Migrationsverkets regioner för att få en samlad behovsbild och skapa framförhållning. Goda exempel på detta är bland andra Norrbotten, Västra Götaland och Kronoberg som har tagit initiativ för ökad regional samverkan.

Flera län anger att det krävs nybyggnation för att klara situationen. Ett län rapporterar att man har frångått upphandlingsreglerna för att snabbt bygga modulbostäder för ensamkommande barn. Migrationsverket region väst har bitt länsstyrelser och kommuner att identifiera ytterligare evakueringsplatser och myndigheten upphandlar fler boenden. Försvarsmakten, MSB och frivilligorganisationer fortsätter att förstärka Migrationsverket med personal. MSB och Fortifikationsverket fortsätter identifiera mark för tältboende. Svensk Försäkring har tagit fram ett PM kring försäkringsfrågan ur branschens perspektiv som har gått ut till aktörerna.

Minskat tryck i Trelleborg

Det svenska samhällets förmåga att ta emot ensamkommande barn är fortsatt starkt utmanad och principen om barnets bästa i beslut som rör barnet kan inte uppfyllas. Situationen är mycket ansträngd i främst Malmö dit flest ensamkommande barn anländer. Malmö stad har för närvarande cirka 2 100 ensamkommande barn. Malmö anger att de behöver avlastning med 500-700 ensamkommande barn för att komma i balans.

SJ rapporterar om att det på flera platser, främst från Malmö, reser ensamkommande barn utan ledsagare med tågen. SJ har inte möjlighet att ta ansvar för dessa barn, som inte talar svenska och ofta inte vet vart de ska.

Cirka 20 ensamkommande barn anländer till Trelleborg denna vecka, vilket är lägre än tidigare. Trelleborg har tagit emot 100 ensamkommande barn från Malmö som en avlastning. Diskussioner förs om att flytta ytterligare 100-200 ensamkommande barn från Malmö till Trelleborg.

Rädda barnen ger stöd

Rädda Barnen meddelar att de har ett mobilt team i Skåne just nu och kan bistå aktörerna med att integrera ett barnperspektiv vid behov.

Organisationen har också öppnat en stödtelefon för ensamkommande barn på arabiska, dari och engelska.

Norrköping, Örebro, Skellefteå, Gävle och Umeå kommer inom kort bli ankomstkommuner för ensamkommande barn och avlasta Malmö. Transport och ledsagare åt barnen kommer att skötas av Malmö stad med finansiering från MSB. De tre första bussarna med barn kommer att avgå under slutet av veckan.

Intresseorganisationen Sveriges kommuner och landsting, SKL, ansvarar i samverkan med Migrationsverket för att klargöra vilka kommuner som kan tänka sig att avlasta hårt ansträngda ankomstkommuner. SKL ansvarar i samverkan med MSB för att sammankalla anvisningskommuner som inte längre hämtar anvisade barn från ankomstkommunerna för att komma till rätta med denna problematik.

Hårt ansträngd personal

Flera länsstyrelser rapporterar att arbetsmiljön för personalen i flera kommuner är ohållbar. Ett län rapporterar om ökade sjukskrivningar, ett annat om fortsatt hög personalomsättning, ett tredje om att personal sagt upp sig eller hotar med uppsägning på grund av den rådande situationen. I ytterligare ett län förbereds en anmälan till Arbetsmiljöverket.

Många länsstyrelser rapporterar att kommunerna tvingas göra omprioriteringar inom socialtjänsten och att vissa ärenden trängs ut. I de flesta län råder det brist på kvalificerad personal. Flera län påpekar att lagstadgade krav inte längre kan uppfyllas och att rättsäkerheten därför är hotad. Den senaste veckan har flera Lex-Sarah anmält sig.

Akademikerförbundet SSR har kontaktat pensionerade socionomer och studenter för att se hur dessa kan stötta. Informationen har förmedlats till länsstyrelserna.

Påverkad undervisning

I de flesta län råder personalbrist inom skola och barnomsorg. Svårigheten att rekrytera personal som ämneslärare, lärare i svenska som andraspråk, modersmålslärare, studievägledare, personal till elevhälsan och tolkar kvarstår. Det råder även brist på lokaler. Några kommuner lyfter att förmågan att kartlägga och utreda nyanlända elevers kunskaper är ansträngd. I vissa fall kan inte lagkraven upprätthållas.

Flera kommuner uppmärksammar att det är svårt att planera för undervisningen då privata boenden öppnas i kommunerna utan förvarning. I flera län lyfts farhågor om försämrad kvalitet i undervisningen på sikt. I ett län konstateras att kvaliteten i undervisningen redan idag försämrats för andra barn och i synnerhet för dem med särskilda behov.

Det har vidtagits åtgärder inom skolområdet, men de flesta av dem är sådana som kan ge effekt först på längre sikt. Det finns anledning att se över vad som kan göras för att hantera skolsituationen även på kortare sikt.

Ansträngt för vården trots ökade resurser

Flera verksamheter inom hälso- och sjukvården påverkas av den aktuella situationen. Många länsstyrelser nämner en ökad belastning inom infektions- och smittskydd. Även belastningen på provanalyser och laboratorieverksamhet är påverkad. Folkhälsomyndigheten har uppdaterat sin riskbedömning avseende smittspridning. En särskild vägledning om vaccinationer för människor som är på flykt har tagits fram.

Flykting- och asylhälsan är påverkad på flera ställen i landet vilket gör att hälsoundersökningar inte alltid hinns med i den utsträckning som skulle behövas. Detta är ett område som i flera län tillförts resurser men där det ändå anges att verksamheten är hårt ansträngd. Omfördelning av personal har på några ställen gjorts utifrån de behov som finns och som uppstår, men det framkommer från rapporteringen att detta riskerar tränga bort annan verksamhet. Ett län anger att hälso- och sjukvårdspersonal börjar bli utarbetad.

Resurskarta visar personalbehov

Två andra områden som särskilt lyfts fram av flera länsstyrelser är ökade behov av psykiatri och tandvård. Både barn- och vuxenpsykiatrin ser ökade behov då många av de som kommer till Sverige bär på traumatiska upplevelser. Inom tandvården rapporteras eftersatt munhälsa och omfattande akuta vårdbehov. Även verksamhet såsom mödravård, förlossningsvård och gynekologi rapporteras vara hårdare belastat än vanligt.

För att tillgodose behovet av personal inom vård, skola och omsorg ska MSB se över möjligheter att mäkla personalresurser nationellt för att förbättra uthålligheten inom olika verksamheter.

MSB har tagit fram ett verktyg, en resurskarta, för att nationellt mäkla frivilliga personalresurser, exempelvis tolkar, och på så sätt förbättra uthålligheten inom länen. Resurskartan bygger på att länsstyrelserna fyller i de resursbehov som identifierats. Frivilligengagemanget är fortsatt stort och mycket av arbetet sker lokalt inom kommunerna.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, har till uppgift att utveckla och stödja samhällets förmåga att hantera olyckor och kriser. Vi

bidrar till att samhället förebygger händelser och att vi är beredda när de inträffar. När en allvarlig olycka eller kris inträffar ger vi stöd. Vi ska också se till att samhället lär sig av det inträffade.

Kontaktpersoner

MSB:s presstjänst

Presskontakt

press@msb.se

010-240 44 44

Anna Wennerström

Presskontakt

Pressansvarig

anna.wennerstrom@msb.se

Elin Bohman

Presskontakt

Pressekreterare

press@msb.se